

استفتاءات وقف

از مقام معظم رهبری (ادام الله ظله)

استفتاء: شخصی املاک خویش را در زمان حیات وقف کرده است که در خیرات و مبرات صرف شود؛ و بعد از یک سال، قبل از قبض و تحویل و تحول در مرض موت، شفاهاً گفته اگر خواستید بفروشید و در مورد فوق مصرف شود، آیا نافذ است یا نه؟

سپیدی در فرض سؤال وقف محقق نشد و حیناً بخراردی والعین نمون حکم وصیت دارد ۱۱۵۸۷

در فرض سؤال وقف محقق نشده و چنانچه مواردی را تعیین نموده، حکم وصیت دارد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: شخصی کتابی در مورد ردّ و ابطال وقف خاص اولاد ذکور نوشته، و در قسمت‌هایی از آن کتاب آورده است: «وقف بر اولاد ذکور آیا بر مقاصد غیر مشروع تنظیم نگشته است؟ وقف بر مقاصد غیر مشروع باطل است و این سنتی است که فقط در زمان جاهلیت قبل از اسلام رونق داشت؛ زیرا بر اساس این ادعا، فرزند دختر از حقوق حقه خود محروم می‌شود، و اولاد ذکور بر اساس این سنت جاهلیه - که سالوس صفتان آن را ملیس به لباس شرع و دین نموده‌اند - صاحب این حق شده است که علما و مراجع عصر حاضر هم چنین وقفی را مجاز نمی‌دانند».

لذا از آن مقام معظم انتظار دارد نظر شرعی را در مورد جملات فوق مرقوم فرمائید و آیا نویسنده مطالب فوق مرتکب توهین به علمای اسلام گردیده است؟

وقف بر مقاصد غیر مشروعه و امور محرمه محکوم به بطلان است، ولی وقف بر اولاد مطلقاً و یا وقف بر اولاد ذکور صحیح است؛ و محرومیت دختر از

بسم تعالی وقف بر معاخذ غیر مشرعه و امور مشرعه محکوم به بطمان است
 ولی وقف بر اولاد مطلقاً و یا وقف بر اولاد ذکور صبیح است و
 محرومیت دختر از حقوق حقّه خود در صورتیست که او را از
 ترکه پدر و سهم الارث او محروم نمایند. و آنچه از کتاب مذکور
 نقل شد اشتباه و غلط است

۱۱۵۸۳

حقوق حقّه خود در صورتی است که او را از ترکه پدر و سهم الارث او محروم نمایند؛ و آنچه از کتاب مذکور نقل شده، اشتباه و غلط است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: در خصوص موقوفات خاص اولاد، آیا موقوف علیهم به منظور جلوگیری احتمالی از سوء استفاده، مجاز به دریافت بیلان درآمد و هزینه سالیانه موقوفه مذکور از متولی وقف می‌باشند یا خیر؟

بسم تعالی برای رفع هر گونه شبهه و سوء تفاهم مانع ندارد.

برای رفع هر گونه شبهه و سوء تفاهم مانع ندارد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: حسینیهای قدیمی دارای مقداری وسائل پذیرائی از قبیل: بشقاب‌های مسی، کاسه آبخوری برنجی، دیگ‌های مسی و لوازم دیگر است که هم اکنون چند سال است مورد استفاده قرار نمی‌گیرد و در معرض اتلاف می‌باشد و تعمیر و نگهداری آنها هم مقرون به صرفه نیست. ملزومات فوق‌الذکر به وسیله افراد محلی وقف سید الشهداء و یا به صورت نذر در اختیار حسینیه قرار گرفته

است. اکنون اگر اجازه بفرمائید یکجا به فروش رفته، وجه آن صرف خرید ملزومات جدیدی بشود

که همان مصارف را دارد. ضمناً چون اینجانب به عنوان روحانی محل مسؤولیت امورات شرعی روستای مذکور را نیز دارم، درخواست اجازه می‌نمایم.

نمی‌توانند بفروشند، و اگر امکان استفاده از آن در همان حسینیه هست، باید همان جا از آن استفاده کنند. بلی، اگر امکان ندارد، به حسینیه دیگر که امکان دارد ببرند؛ و بنابر احتیاط سعی کنند الاقرب فالاقرب ببرند.

سید علی
مستزاده لغز شده و اگر امکان استفاده
از آن در همان حسینیه است باید
همانجا از آن استفاده کنند بلی
اگر امکان ندارد بحسب دیگر
که امکان دارد ببرند و بنا
بر احتیاط سعی کنند الاقرب
فالاقرب ببرند

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: طبق رسومات گذشته، افرادی ظروف مسی برای مسجد وقف و یا به نیت وقف می‌گذاشتند و الان طبق گفته‌های متصدی و متولی آنها، اصولاً قابل استفاده برای مراسم مسجد نیست و سالی ۱۲ ماه در گوشهٔ انبار مسجد افتاده است و در آینده نیز از این گونه ظروف استفاده نخواهد شد. حالا می‌شود ظروف به دربخور را فروخت و به اشیاء قابل استفاده تبدیل کرد یا خیر؟

سید علی اگر وقف بودن آنها شرعاً ثابت نباشد فروش و تبدیل آن با اجازهٔ حاکم شرع مانع ندارد ولی اگر ظروف مسی سفید شود و تمیز نگه داشته شود اولی در حسن است

اگر وقف بودن آنها شرعاً ثابت نباشد، فروش و تبدیل آن با اجازه حاکم شرع مانع ندارد، ولی اگر ظروف مسی سفید شود و تمیز نگه داشته شود، اولی و احسن است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء :

- ۱- واقف در وقفنامه، تولیت را مخصوص خودش قرار داده با حق تولیه که نصف عایدات باشد، آیا در مقدار زائد از اجرت المثل، وقف صحیح است و وقف به نفس محسوب نیست؟!
- ۲- بعد از فوت خود، مدیریت عمل در موقوفات را برای سه نفر از اهالی قرار داده است. آیا عنوان مدیر همان معنی متولی را دارد یا نه، و این موقوفات قابل تعیین متولی است؟
- ۳- محل مصرف عایدات را عمران و فقراء و حمامات که در وقفنامه نام برده شده، قرار داده است. آیا طبق همین تعیین باید عمل شود یا صرف در جاهای دیگر هم مجاز است؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فرض مزبور وقف بنفس است به احتیاط آنکه با حکم شرع مگر در صورتی که احراز شود که منظور واقف از مدیر منظور واقع گردد.

م- عوائد وقف باید در همان محل وقف که تعیین شده صرف شود.

۱۱۱۳۶

- ۱- فرض مزبور وقف بر نفس نیست.
- ۲- احتیاط آن است که به حاکم شرع مراجعه کنند، مگر در صورتی که احراز شود که منظور واقف از مدیر، جعل تولیت است.
- ۳- عوائد وقف باید در همان جهت وقف که تعیین شده صرف شود.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای
 استفتاء: آیا می‌شود فرش‌های کهنه مسجد را با رعایت حد اعلا‌ی قیمت روز به فرش‌های نو تبدیل کرد. لطفاً حکم الله را بیان فرمائید که مورد نیاز است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فرشها اگر وقف مسجد است تا بقدری که قابل استفاده فرش در آن مسجد یا در سایر مکانها نیست فرش و تپه آن جایز نیست زیرا
 مگر آنکه حفظ و نگهداری فرش موقوفه در نظروف موقوفه بزرگتر و
 سهیل باشد.

۱۱۲۰۵

فرش‌ها اگر وقف مسجد است، تا موقعی که قابل استفاده فرش‌ی در آن مسجد یا مساجد دیگر است فروش و تبدیل آن جایز نیست، مگر آنکه حفظ و نگهداری فرش موقوفه در نظر عرف موقوف بر فروش و تبدیل باشد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: ملکی نسلماً بعد نسل به اینجانبان رسیده و در ید مالکانه ما بوده است و در عمران و آبادی آن هم کسی به جز ما دخالت نداشته و مدارک مالکیت هم موجود است؛ چه قدیمی و چه ثبتی جدید، ولی شخصی این قریه را به تمام وقف کرده است. آن هم اولاد. در دادگاه‌های متعدد از شصت سال پیش تا به امروز ادعای او - چون اسناد مالکیت نداشته است و خداوکیلی هم تخریده است - مردود شده و احکام صادره بر له مردم روستا می‌باشد. حالیه، تقاضا داریم حکم مسئله را از نظر شرع مقدس اسلام بدانیم.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 حکم به مالکیت متصرفین ذوی الایدی فعلی می‌شود
 مگر آنکه خودشان اقرار و اعتراف بر وقفیت داشته باشند
 و یا بیینه شرعی یا حجت شرعی بر وقفیت قائم باشد
 و یا مدعی وقفیت دعوی خود را بطریق شرعی در دادگاه
 اثبات کند و هاکم حکم به وقفیت نماید
 ۱۳۳۱۷

حکم به مالکیت متصرفین ذوی الایدی فعلی می‌شود، مگر آنکه خودشان اقرار و اعتراف بر وقفیت داشته باشند؛ و یا بیینه شرعی یا حجت شرعی بر وقفیت قائم باشد؛ و یا مدعی وقفیت، دعوی خود را به طریق شرعی در دادگاه اثبات کند و حاکم حکم به وقفیت نماید.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای